

Висновки. На наш погляд, для використання технології критичного мислення дуже важливо бажання самого вчителя, його підготовка і розуміння того, що головне в навчанні критичного мислення – це «проживання» кожної нової стратегії, кожного прийому і ситуації разом з учнями. В цьому і головна відмінність активної форми навчання від традиційної. Нашу думку, в навчальному процесі повинні поєднуватися різні форми навчання. Але для того, щоб розвивати критичне мислення як навички ХХІ важливо вчитися і вчити по-новому.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні технології критичного мислення, застосування якої на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ», сприятиме формуванню у учнів молодших класів критично мислити, мати та відстоювати свою власну думку, берегти та турбуватися про своє здоров'я. На нашу думку, традиційні уроки не завжди здатні вирішити це складне комплексне завдання. Тому на допомогу вчителям прийшли інтегровані уроки. Саме такі уроки, які включають елементи різних предметних технологій, заснованих на глибокому знанні потреб, інтересів і здібностей здобувачів освіти.

Список використаних джерел та літератури

1. Дорожко І., Туріщева Л. Особливості розвитку критичного мислення молодших школярів у процесі відгадування загадок // Освіта та суспільство №1 2019 (95), Харків, – С. 52–59
2. Ковальчук Ю. О., Сільвейстр А. М. Критичне мислення учнів як психолого-педагогічна проблема // Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції. – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2020. Ч. 1. – С. 46-50.
3. Колток Л., Білецька Л. Критичне мислення молодших школярів як психологопедагогічний феномен // Молодь і ринок №9 (176), 2019, – С. 66–70.
4. Терно С. О. Теорія розвитку критичного мислення (на прикладі навчання історії): [посібник для вчителя]. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2011. – 105 с.

Піддубна Оксана Михайлівна,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)*
Откаленко Ольга Андріївна,
*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)*

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО ТА ОСНОВИ ДИЗАЙНУ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ

Постановка проблеми. Розвиток творчих здібностей учнів одне із основних завдань в освіті. Зміни у всіх сферах життя відбуваються з небаченою швидкістю. Обсяг інформації подвоюється кожні роки. Знання старіють швидше, ніж людина встигає їх використати. Для того, щоб успішно жити і

діяти в сучасному світі, необхідно бути готовим до змін, зберігаючи при цьому свою неповторність.

Проблема розвитку творчих здібностей у наш час найголовніша. Розвивати в людині творчі здібності, означає ставити перед нею завдання, завдяки яким вона нестандартно мислитиме. Це зумовлено тим, що учні набагато менше вдосконалюють свої навички, особливо у світі, наповненому різними гаджетами та комп'ютерними технологіями.

На даний час ми можемо спостерігати за тим, що далеко не всі діти відвідують ті чи інші гуртки, віддають перевагу іграм у комп'ютер або будь-яким іншим гаджетам тощо. Найчастіше увага переходить від одного нововведення до іншого, що блокує інтерес до створення свого власного продукту. Навіщо щось творити, якщо воно й так уже існує. Завдання, які ставить перед учнем вчитель, стають важкоздійсненними, найчастіше виконуються неохоче. Хто, якщо не сама природа, в якій людина живе і існує, допоможе пробудити в маленькій людині безліч якостей, і навчить не тільки творити, а й нестандартно мислити.

Розвиток творчих здібностей учнів – цікаве та важливе завдання, яке стоїть перед педагогами та батьками. В наш час наявність творчих здібностей в учнів, їх можливостям мислити оригінально та цікаво приділяється велика увага. І.Я. Лернер виділив два компоненти змісту освіти: базовий, що включає систему знань і навичок, і передовий, що містить досвід творчої діяльності (перенесення знань, умінь та навичок у нову ситуацію) [1, с. 24].

Рішенням цієї проблеми в різний час займалися такі вчені, як П. Чистяков [5], Н. Ростовцев [4], В. Кузин, Є. Шорохов, О. Рудницька та ін.

Саме образотворче мистецтво, на думку Л. Виготського, є «провідним видом творчості в дитинстві», тому діти невичерпні у своїй потребі реалізувати свої ідеї, враження на папері.

В наш час, фахівці, які вміють мислити нестандартно, «креативно», затребувані практично у всіх професійних сферах – від розробки складних програмних продуктів до дизайну приміщень та будівель. Багато батьків впевнені, що здібності дитини є вже готовим набором навичок і умінь. Проте вони помиляються.

Людина не з'являється на світ здатною до якогось певного виду творчості. Наявність у неї тих чи інших здібностей, швидше за все, буде зумовлено впливом правильної організації виховання та навчання на початковому етапі життя.

Дитина потрапляє в абсолютно нову для себе атмосферу, вибудовує інший рівень у своїй системі соціальних відносин (учитель-учень), набирається нового досвіду спілкування з людьми. Тому молодший вік дає додаткові переваги для розвитку творчих здібностей, з одного боку, збагачуючи вже наявні навички, з іншого – відкриваючи простір для отримання нових знань і досвіду, завдяки образотворчому мистецтву та дизайну.

Фантазія під час малювання є одним із базових елементів розвитку творчого початку в дитині. Часто можна почути від батьків, слова, звернені до дитини: «ну і придумав ти!», «Який же ти вигадник, піди краще позаймайся

математикою», і так далі. Діапазон батьківських оцінок дитини пофантазувати надзвичайно широкий – від повного неприйняття («займися краще чимось корисним») до ставлення як до чогось неминучого – «ох, вже мені ці твої фантазії».

Тим часом, саме фантазії є показником того, наскільки учень здатний до творчої активності з образотворчого мистецтва та дизайну. Саме фантазія допоможе йому надалі розвивати творчі здібності, важливо лише направити енергію юного фантазера в правильне русло.

Майже всі види образотворчого мистецтва та дизайну, з якими стикається учень на заняттях у школі тим чи іншим чином розвиватимуть його творчу активність. Галузь «Мистецтво», що включає у свої види діяльності не лише уроки малювання, а й створення предметів у техніці народних промислів, декоративно-ужиткового мистецтва, заняття музикою, всі різновиди танців, балет та ін. [2].

Тим не менш, можна відзначити, що шкільна програма не завжди надає необхідний простір розвитку творчого потенціалу учнів. Саме тому домашні заняття чи заняття факультативні, у профільних гуртках та секціях з образотворчого мистецтва та дизайну допоможуть учням реалізувати їхнє прагнення до творчої активності повною мірою.

Завданням з розвитку творчих здібностей учнів у домашніх умовах є малювання абстрактних категорій (намалюй сум, радість, звук).

Завданням з розвитку творчих здібностей може бути огляд випадкових клякс, домальовування та перетворення їх у знайомі форми та поняття: фігурки тварин, будинки, квіти. Розглядання хмар на небі, пошук аналогій з відомими поняттями, уявленнями (за формою, кольором).

Дуже цікаве заняття, яке займе не лише дитину, а й батьків, це коли дитина або дорослий тримає олівець вертикально, притискаючи його кінчик до аркуша паперу, олівець має залишатися нерухомим. Друга дитина (або дорослий) пересуває папір під олівцем таким чином, щоб у результаті вийшов малюнок. На перших заняттях це може бути нескладні завдання: лінії, прості фігури (овал, коло, трикутник). Надалі завдання можуть ускладнюватися: можна намалювати фігури тварин, літери, контури відомих предметів (будинок, машина, квітка).

Сюжетно-рольові ігри, пантоміми. Пантоміма передбачає використання таких інструментів акторського мистецтва для створення образу як пластика, міміка та жести без використання голосу. Основним завданням пантоміми у заняттях з дітьми є розвиток фантазії дитини та її акторських здібностей. Попросіть дитину зобразити кілька добре знайомих їй ситуацій (починайте від найпростіших), наприклад: Ви читаєте книгу. Ви їсте першу страву. Ви лагодите кран у ванній. Ви зашнуровуєте черевики. Ви дивитесь телевізор. Ви витираєте пил. Ви розвішуєте білизну для просушування. Ви п'єте дуже гарячу каву.

Поступово завдання можна ускладнювати та пропонувати дитині вже не конкретні ситуації для зображення, а абстрактні категорії: радість, веселість, щастя, несподіванка тощо. З часом, коли ви зможете загадувати та відгадувати

вже інші різні слова та поняття, гра в пантоміму стане улюбленим видом спільного дозвілля для дорослих та дітей.

Успіх творчої діяльності залежить від чіткої координації розумових і рухових процесів. Образотворче мистецтво та дизайн – це засіб художнього вираження думки. В малюнку учень кожним штрихом, лінією, плямою передає глядачеві своє судження про зміст предмета. Основою розвитку творчих здібностей і майстерності є свідомість що є перспективою подальшого розвитку особистості.

Отже розкрити творче начало (а воно обов'язково є в будь-якій дитині) нескладно. Молодший шкільний вік – це період, що надає чудову змогу формування творчого простору дитини. Тому розвиток творчих здібностей учнів засобами образотворчого мистецтва та дизайну, важливий і затребуваний аспект у шкільній системі виховання та навчання.

Список використаних джерел та літератури

1. Лоханько В. Е. Художні матеріали і техніка живопису. Харків: Фоліо, 2019. 196 с..
2. Піддубна О. М. Поєднання нових технік, як один із способів розвитку креативності учнів / О. М. Піддубна, К. В. Зосимова // Майстерність комунікації у мистецькій і професійній освіті : у 2-х ч. : зб. наук. пр. / за заг.ред. Н. Є. Колесник, О. П. Піддубної, О. М. Марущак. - Житомир, 2020. – Ч. I. – С. 164-167
3. Піддубна О. М. Педагогічний малюнок як основа професійної підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва у процесі вивчення предметів «Малюнок» і «Живопис»/ОМ Піддубна // Актуальні питання мистецької педагогіки. - 2016. - Вип. 5. - С. 92-96.
4. Прокопович, Т. Рисунок – як вид ілюстративного зображення м. Луцька ХІХ століття. Fine Art and Culture Studies, №2, Луцьк. Видавничий дім «Гельветика» 2021. С. 38–43.
5. Теоретичні і методичні основи образотворчого мистецтва (диля для здобувачів другого освітнього рівня (магістр) спеціальності 014 – «Середня освіта. Образотворче мистецтво»): навчально-педагогічний посібник /А. Алтухова, М. Азаркіна, Л. Лісунова, Н. Чен, Д. Чаус; за заг. ред. Т. В. Паньок. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. 80 с.

Піддубна Оксана Михайлівна.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
(Житомирський державний університет імені Івана Франка);*

Корбут Алла Василівна,

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)*

ЗОБРАЖЕННЯ ПЕЙЗАЖУ ЯК РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ

Постановка проблеми. Зображення пейзажу як розвиток творчих здібностей є найбільш сприятливим для творчого розвитку особистості. Творчість – процес динамічний, що залежить не тільки від природних задатків